

Arviomuistio todistajien merkityksestä siviilivihkimistoimituksessa

Johdanto

Avioliittolain (572/2008) 14 §:n 1 momentin mukaan vihkiminen toimitetaan sukulaisten tai muiden todistajien läsnäollessa joko kirkollisena tai siviilivihkimisenä. Säännöksessä sukulaisista ja todistajista käytetyn monikollisen sanamuodon on vakiintuneesti tulkittu tarkoittavan sitä, että vihkiminen tulee toimittaa vähintään kahden todistajan läsnäollessa. Avioliittoasetuksen (820/1987) 9 §:ssä säädetään siviilivihkimisessä noudatettavasta vihkikaavasta, jossa niin ikään käytetään todistajista monikollista sanamuotoa.

Tausta

Maistraatit ovat eri yhteyksissä esittäneet, että siviilivihkiminen tulisi voida toimittaa yhden todistajan läsnäollessa tai että todistajien läsnäoloa koskevasta vaatimuksesta tulisi luopua kokonaan. Muutoksen toteuttaminen edellyttäisi avioliittolain 14 §:n sekä avioliittoasetuksen 9 §:n muuttamista.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne liitteenä olevasta arviomuistiosta. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. [Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi oikeusministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan mahdollisuuksien mukaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.]

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Huom.! Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään torstaina 21.6.2018.

Valmistelijat

tutkija Aleksi Heikkilä, puh. 02951 50260, sähköposti: etunimi.sukunimi(at)om.fi (poissa 16.5.-1.6. ja 9.6.-15.6.)

lainsäädäntöneuvos Outi Kemppainen, puh. 02951 50260, sähköposti etunimi.H.sukunimi(at)om.fi

Liitteet:

[Arviomuistio todistajien merkityksestä siviilivihkimistoimituksessa.pdf](#)

Jakelu:

Ahvenanmaan valtionvirasto
Helsingin kärjäoikeus
Hämeen maistraatti
Itä-Suomen aluehallintoviraston maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö
Itä-Suomen maistraatti
Kaakkois-Suomen maistraatti
Lapin maistraatti
Länsi-Suomen maistraatti
Pirkanmaan kärjäoikeus
Pohjois-Suomen maistraatti
Sateenkaariperheet ry
SETA ry
Sisä-Suomen maistraatti
Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus
Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry
Suomen tuomariliitto ry
Ulkoministeriö
Uudenmaan maistraatti
Valtiovarainministerio

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne:

Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa kirkollinen vihkiminen tapahtuu kirkkokäsikirjan mukaan seurakunnan tai todistajien läsnä ollessa. Avioliittolain monikollista sanamuotoa on kirkkokäsikirjassa tulkittu siten, että vihkimisessä tulee olla läsnä vähintään kaksi todistajaa.

Arviomuistossa ei ole arvioitu ehdotetun muutoksen mahdollisia heijastusvaikutuksia kirkolliseen vihkimiseen tai muuhun todistajakäytäntöön. Perhe-, perintö- ja esineoikeudessa oikeustoimet ovat edellyttäneet pääsääntöisesti kahta todistajaa. Arviomuistion ehdotus siirtymisestä yhteen todistajaan merkitsisi pitkäaikaisen perinteen katkeamista. Ehdotettu muutos tuottaa muistion mukaan merkitykseltään hyvin vähäiset kustannussäästöt. Tällöin voidaan kyseenalaistaa, onko muutokselle, jolla todennäköisesti on heijastusvaikutuksia muuhun todistajakäytäntöön ja joka poikkeaa pohjoismaisesta käytännöstä, olemassa riittävät perustelut.